

RELIGIJA

FUNKCIONALISTIČNI POGLED

- PREUČUJE RELIGIJO Z VIDIKA POTREB DRUŽBE
- Funkcija religije je prispevek, ki ga ima religija pri zadovoljevanju funkcionalnih predpogojev

EMELE DURKHEIM

SVETO IN POSVETNO

- *sklepal da vse družbe delijo svet na 2 kategoriji: sveto (sakralno) in posvetno (profano)
- religija je enoten sistem verovanj in praks, povezanih s svetimi stvarmi, to je tistim, kar je odvojeno in prepovedano

TOTEMIZEM

- najpreprostejša in najbolj temeljna oblika religije
- totem – simbol, zastava znamenje, po katerem se klan razlikuje od drugega
- pri čaščenju boba naj bi ljudje pravzaprav častili družbo
- simbole si izmišlja, da bi lažje vizualiziral in usmerjal svoje občutke strahospoštovanja do simbolov kakor do kompleksnih stvari, kot je klan

RELIGIJA IN KOLEKTIVNA ZAVEST

- religija krepi kolektivno zavest
- čaščenje družbe krepi vrednote in moralna prepričanja, ki tvorijo podlago družbenemu življenju
- z opredeljevanjem vrednot kot svetih, jim nudi religija večjo moč, ki usmerja človekovo delovanje
- pospešuje družbeno solidarnost
- pomembnost kolektivnega čaščenja: družba se zbere na različnih ritualih, ki so polni dramatike in spoštovanja. člani izražajo vero in v skupne vrednote in prepričanja
-

KRITIKE DURKHEIMA

- nekateri trdijo da ni upravičeno obravnaval totemizma kot religije
- religija naj nebi pomenila čaščenja družbe
-

BRONISLAW MALINOWSKI

- religija kot krepitev družbenih norm in vrednot, ter kot spodbujanje družbene solidarnosti
- ne pojmuje religije kot odražanja družbe kot celote, niti kot čaščenja družbe
- identificira določena področja življenja, s katerimi se ukvarja religija in na katere se obrača □ situacije čustvenega stresa, ki ogrožajo družbeno solidarnost

RELIGIJA IN ŽIVLJENJSKE KRIZE

- ž krize: rojstvo, smrt, poroka, puberteta, smrt najbolj razdiralna
- religija in problem smrti: pogrebna slovesnost, vera v nesmrtnost → tolažba
- družji žalujoči dajejo podporo, ta nadzoruje stres in čustva
- smrt je družbeno destruktivna, ker odstranja pripadnika iz družbe

RELIGIJA, NAPOVED IN NAZOR

- ritual: za dogodke, podvige, ki jih ni moč predvideti in nadzirati in povzročijo napetost
- zmanjšujejo tesnobo tako, da dajejo zaupanje in občutek nadzora
- religija podpira družbeno solidarnost z obvladovanjem situacij čustvenega stresa, ki ogroža stabilnost družbe

TALCOT PARSONS

RELIGIJA IN VREDNOZNI KONSENZ

- trdi, da človekovo delovanje nadzirajo norme, ki jih daje družbeni sistem
- religiozna prepričanja zagotavljajo smernice za človekovo delovanje in standarde, po katerih lahko ocenjujemo njegovo vedenje → zagotavlja splošne smernice družbenega vedenja, ki se odražajo v raznovrstnih normah
- pomaga vzpostaviti red konsenz, ki je potreben za red in stabilnost družbe

RELIGIJA IN DRUŽBENI RED

- problemi, ki razdirajo družbeni red:
 - dejstva, da posamezniki naletijo na dogodke, katerih ne morejo predvideti in se na njih pripraviti ali jih nadzirati
 - negotovost. Prizadevanja, v katera so bili vloženi veliki napori in veščine, kjer neznani ali nenadzorovani dejavniki ogrozijo uspeh
- religija z lajšanjem napetosti in frustracij ohranja družbeno stabilnost

RELIGIJA IN SMISEL

- religiozna prepričanja dajejo smisel življenju: odgovarjajo na človekova vprašanja o svetu in samem sebi
- ta funkcija pomembna v odnosu do frustracij
- ena izmed glavnih funkcij: dati smisel vsemu, ne glede na to kako nesmiselno ali nasprotujoče se pojavljajo, dati smisel dogodkom, ki jih ne pričakujejo in se ne bi smeli zgoditi
- intelektualno čustveno prilagajanje, ki krepi red in stabilnost

KRITIKE FUNKCIONALISTIČNEGA PRISTOPA

- poudarja pozitivne prispevke in se ne meni za disfunkcionalne
- zaradi pretiranega ukvarjanja s harmonijo, integracijo in solidarnostjo zapostavlja primere, kjer lahko religijo obravnavamo kot delitveno in razdiralno silo
- kaže malo zanimanja za sovraštvo med različnimi religioznimi skupinami znotraj iste družbe

RELIGIJA - MARKSISTIČNI POGLED

- religija kot iluzija, ki lajša trpljenje, ki ga povzročata izkoriščanje in odtujitev
- niz mitov, ki upravičujejo in legitimirajo zapostavljenost podrejenega razreda in prevlado in privilegije vladajočega razreda
- izkrivljena realnost, ki jo oblikujejo ideologije vladajočega razreda in napačne razredne zavest
-

RELIGIJA KOT OPIJ ZA LJUDSTVO

- deluje kot opij, ki lajša trpljenje, ki ga povzroča zatiranje
- je zgrešen poskus narediti življenje bolj znosno in ne prispeva k rešitvi
- otopitve trpljenja zaradi zatiranja:
 - obljublja raj večne blaženosti v posmrtnem življenju
 - nekatere religije jemljejo trpljenje ki ga povzroča zatiranje, kot vrlino
 - ponuja upanje v nadnaravni poseg, ki bo rešil probleme na zemlji
 - upravičuje družbeni red in položaj posameznika v njem

RELIGIJA IN DRUŽBENI NADZOR

- je instrument zatiranja: deluje kot **mehanizem družbenega** nadzora tako, da ohranja obstoječi sistem izkoriščanja in krepi razredne odnose
- življenja dela znosna in odvrača ljudi od poskusov spreminjanja njihovega položaja
- preprečuje ideje, ki bi spremenile sistem tako, da ponuja iluzijo upanja v brezupnem položaju
- z nudenjem razlag in opravičil izkrivlja realnost
- pomaga ustvariti lažno razredno zavest
- vladajoči razred sprejema religijo, da bi upravičil svoj položaj v družbi

OPAŽANJA V PODPORO MARKSIZMU

- indijsko religiozno prepričanje opravičevalo kastni sistem
- kralji in kraljice vladali po božji volji
- egiptovski faraoni združevali boga in kralja veni osebi

BRYAN S. TURNER – MATERIALISTIČNA TEORIJA RELIGIJE

- sledi Marxu v tem, da religija izhaja iz materialne baze: religija povezana z fizičnimi in ekonomskimi vidiki družbenega življenja
- meni, da religija nima univerzalnega nadzora v družbi (za razliko od Marxa)

RELIGIJA IN FEVDALIZEM

- odklanja mnenje, da je bila religija pomembna tako za kmete kot za fevdalno gospodo
- religija glavno vlogo v življenju gospode
- dve funkciji religije:
 - **sistem primogeniture**: najstarejši sin posestnika podeduje celotno premoženje, tako se je preprečevalo razcepljanje premoženja in zmanjševanje moči
 - posledica veliko moških, ki so ostali brez vsega – samostani nudili rešitev

RELIGIJA IN KAPITALIZEM

- v sodobnem kapitalizmu naj bi religija izgubila življenjsko funkcijo, ki jo je imela za vladajoči razred

- danes sta posameznikova in družinska lastnina manj pomembni za ohranjanje moči vladajočega razreda
- lastnina je postala **depersonalizirana**: večina bogastva skoncentrirana v rokah organizacij (bank, pokojninski skladi)

RODNEY STARK IN WILIAM SIMS BAINBRIDGE – RELIGIJA IN KOMPENZATORJI

- za razliko od Durkheima obravnavata religijo kot zadovoljevanje potreb posameznika in ne družbe kot celote
- v nasprotju z Marxom obravnavata religijo kot zadovoljevanje univerzalnih človekovih potreb in ne tistih, ki izhajajo iz razredne neenakosti in izkoriščanja
- zavračata mnenje, da bi razvoj industrijskih kapitalističnih družb tako ali drugače končno oslabil religijo
- trdita, da religija pomaga zadovoljiti univerzalne človekove potrebe, zato spremembe v družbi ne morejo zmanjšati njene privlačnosti

ČLOVEŠKE ŽELJE

1. mnogo stvari, ki si jih ljudje želijo je redkih in si jih vsak ne more pridobiti
2. nekatere stvari sploh niso na voljo

KOMPENZATORJI

- kompenzator (ki ga lahko nudi religija) je vera, da bomo dosegli nagrado v daljni prihodnosti ali v nekem drugem okolju, ki ga ne moremo dokazati
- tip IOU- če posamezniki delujejo na poseben način bodo morebiti nagrajeni
- ob odsotnosti takojšnjih nagrad se ljudje nagibajo k kompenzatorjem

KOMPENZATORJI IN NADNARAVNO

- včasih imajo posamezniki tako velike želje, da možnost, da bodo dobili lahko pričakujejo samo z vero v nadnaravno
- religija sestoji iz organizacij, ki ponujajo splošne kompenzatorje, ki temeljijo na predpostavkah o nadnaravnem

VERSKI PLURALIZEM IN SEKULARIZACIJA

- ameriško družbo naj bi označeval verski pluralizem, saj ljudje iščejo nove vire kompenzatorjev
- ne strinjata se, da je ali da še bo prišlo do sekularizacije
- trdita, da večina ljudi, ki nimajo ničesar z religijo izraža vero v mistično in nadnaravno

STARK IN BAINBRIDGE – OCENA

- nova verska gibanja niso pridobila dovolj članov, da bi zamenjali tiste, ki so jih izgubile bolj priznane religije
- potrebo po religiji lahko ustvarijo družba, kultura in socializacija ne pa univerzalne človekove želje

RELIGIJA – FENOMENOLOŠKI POGLED PETER BERGER IN THOMAS LUCKMANN

- v ospredje postavita fenomenološki pogled a religijo: je proizvod pripadnikov družbe, ki subjektivno interpretirajo svet okoli sebe in mu dajejo pomen
- zanj je eno najpomembnejših sredstev, ki jih uporabljajo ljudje da kategorizirajo in osmišljajo fizični in družbeni svet
- svet pomenov je proizvod družbe in v nasprotni smeri ponovno pomaga proizvsti družbo, vključuje visok nivo filozofskih idej o smislu življenja in tudi vsakdanje znanje, ki velja za samo po sebi umevno
- svet pomenov zahteva legitimiziranje: potrebuje ponavljajoče se utrjevanje in opravičevanje
- religija pomaga graditi, ohraniti in legitimizirati svetove pomenov
- vsak sveto pomenov je utemeljen na družbeni podlagi □ struktura verodostojnosti: če je uničena je uničen tudi svet pomenov

RELIGIJA IN DRUŽBENE SPREMEMBE

- religija je lahko dejavnik, ki zavira družbene spremembe ali jih pomaga ustvariti ali ne vpliva na njih pa vendar obstaja vzročni odnos med njimi

RELIGIJA KOT KONZERVATIVNA SILA

- funkcionalisti in marksisti so prezrli možnost, da lahko vpliva na spremembe v družbi
- domnevajo, da deluje kot konzervativna sila in da so spremembe v družbi tiste, ki oblikujejo religijo
- 2 načina obravnave religije kot konzervativne:
 - kot tista, ki preprečuje spremembe in ohranja status quo
 - ohranja tradicionalna verovanja in navade
- v nekaterih okoliščinah lahko podpre d spremembo obenem pa spodbuja tradicionalne vrednote

KONZERVATIVIZEM, FUNDAMENTALIZEM IN DRUŽBENA SPREMEMBA

- fundamentalizem kot pojem, ki vsebuje naslednje:
 1. skupina ljudi zazna grožnjo avtoriteti v katero verujejo
 2. odločijo se, da grožnje ne smejo trpeti
 3. ponovno potrdijo svoje verovanje v avtoriteto, ki je ogrožena
 4. oporekajo tistim, ki nasprotujejo uveljavljenim prepričanjem in uporabijo politična sredstva za doseg ciljev

SPREMEMBE V DRUŽBI IN RELIGIJA

- Parsons domneva, da je religija z razvojem družbe izgubila nekatere svoje funkcije
- Marx je domneval, da bo religija izginila, ko bo vzpostavljena brezrazredna družba
- Turner trdi, da je religija, ko se je fevdalizem umaknil kapitalizmu izgubila svojo funkcijo lajšanja tekočega prenosa lastnine iz generacije na generacijo
- Berger in Luckman sklepata, da uničenje družbe in njena struktura verodostojnosti vodita k izginotju religije, ki je povezana z njo
- Privrženci teorije sekularizacije menijo, da industrializacija vodi k spremembam, ki vse bolj zmanjšujejo pomembnost religije v družbi

MAX WEBER – PROTESTANTSKA ETIKA IN DUH KAPITALIZMA

- Funkcionalisti in marksisti trdijo, da religija spodbuja družbene integracije in preprečuje družbene spremembe
- Weber je dokazoval, da lahko religija vodi k spremembam
- Zavrnil mnenje, da religijo vedno oblikujejo ekonomski dejavniki
- Pod določenimi pogoji se lahko zgodi, da religiozno prepričanje najpomembneje vpliva na ekonomsko vedenje
- Webrova teorija družbenega delovanja dokazuje, da človeško delovanje usmerjajo pomeni in motivi – razumevanje delovanja samega, če upoštevamo razumevanje sveta, slike o svetu, ki jo imajo pripadniki družbe

KAPITALIZEM IN ASKETSKI PROTESTANTIZEM

- **kalvinistični protestantizem** izvira iz verovanja Johna Calvina, ki je menil, da obstaja posebna skupina izvoljenih – tistih, ki so izbrani, da grejo v nebesa in tisti, ki niso izvoljeni in ne bodo prišli nikoli v nebesa
- **Martin Luter King** je menil, da lahko posameznik z načinom vedenja vpliva na možnosti svojega prihoda v nebesa

PROTESTANTSKA ETIKA

- razvila se je v ZE, bila je asketska in je vzpodbujala vzdržanost od užitkov v življenju, preprost življenjski slog in strogo samodisciplino
- pridobivanje denarja je bil kazalec uspeha v poklicu neke osebe, ta pa je pomenil, da posameznik ni izgubil usmiljenja pred božjim obličjem
- protestanti so obsojali nekoristno uporabo časa, lenobo, nesmiselno klepetanje in več spanja, kot je bilo potrebno
- obsojali so vse kar bi odvrnilo ljudi od poklica

DUH KAPITALIZMA

- Weber je trdil, da lahko najdemo izvore duha kapitalizma v etiki asketskega protestantizma
- Duh kapitalizma je niz idej etičnih načel in vrednot
- Je način življenja s svojo etiko, dolžnostmi in obvezami

MATERIALIZEM IN WEBROVA TEORIJA

- kapitalizma ni mogel ustvariti samo kalvinistični protestantizem temveč tudi tehnološki in ekonomski sistem držav, v katerih se je razvil

RELIGIJA IN DRUŽBENA SPREMEMBA – SKLEP

- mnogi sociologi sedaj dopuščajo, da je religija sila, ki spodbuja spremembo
- primeri kažejo, da religija še zdaleč ne spodbuja nujno k sprejemanju položaja temveč lahko vodi v upor in revolucijo

RELIGIJA IN REVOLUCIONARNA GIBANJA

- v nekaterih okoliščinah naj bi revolucionarna gibanja preiščljeno poskušala uporabiti v svojih poskusih spreminjanja družbe
- 3 stvari, da se to zgodi:
 - razredi z možnostjo, da postanejo revolucionarni, morajo imeti pretežni religiozni svetovni nadzor

□ največja religija mora imeti teologijo, da jo lahko interpretiramo na takšen način, da jo lahko uporabijo proti tistim, ki so na oblasti
duhovščina in revolucionarni razred morajo imeti tesne stike

KONZERVATIVNA ALI RADIKANLA RELIGIJA

- 5 glavnih dejavnikov, ki določajo možnosti religije za spremembo družbe:
 1. verovanje v posamezne religije (religije, ki poudarjajo privrženost strogim moralnim normam, verjetno bolj ustvarjajo pripadnike, ki so kritični do družbe in skušajo doseči njeno spreminjanje)
 2. kultura družbe, v kateri religija obstaja (kjer je religiozno prepričanje središče kulture, vsakdo, ki želi povzročiti spremembo, izkoristi religijo za legitimizacijo svojih dejanj)
 3. družbeni prostor religije (vloga, ki jo ima religija v družbeni strukturi)

RELIGOZNE ORGANIZACIJE

- družbeni dejavniki vplivajo na vrsto organizacij, vendar pa lahko same organizacije vplivajo na družbene dejavnike

CERKEV

- velika religiozna organizacija, posameznikom ni treba razodeti svoje vere, da postanejo pripadniki, dejansko so rojeni znotraj nje
- v nekaterih cerkvah obred krsta zagotavlja, da so otroci članov sprejeti, še preden so dovolj stari, da razumejo vero
- načeloma poskuša biti cerkev univerzalna, toda praksi obstajajo manjšine, ki ji ne pripadajo
- pripadniki so iz vseh razredov družbe
- cerkve v nekaterih državah ne ustrezajo vsem značilnostim:
 - različen delež prebivalstva
 - mnoge cerkve ne zahtevajo monopola nad versko resnico
 - ekumensko gibanje, ki poskuša doseči enotnost med različnimi religioznimi skupinami dokazuje, kako daleč so se sedaj cerkve pripravljene sporazumevati o svojih prepričanjih
 - niso vedno ideološko konzervativne in vedno ne podpirajo vladajočih skupin v družbi
 - v nekaterih okoliščinah niso povezane z državo in lahko predstavljajo središče opozicije v državi

DENOMINACIJE

- skupne ima nekatere toda ne vseh domnevnih značilnosti cerkve
- pogosto obravnavana kot neke vrste zvođenela cerkev, ki ima nekatere značilnosti sekte
- nima univerzalne privlačnosti v družbi
- ne identificira se z državo in odobrava ločevanje cerkve in države
- ne zahteva monopola nad religiozno resnico
- ponavadi so konzervativne: pripadniki sprejemajo norme in vrednote družbe, čeprav imajo lahko malo drugačne vrednote od vrednot v širši družbi

- enake značilnosti kakor cerkev: sprejemajo nove člane in imajo hierarhijo plačanih uslužbencev

SEKTE

- so majhne in močnejše povezane kot religiozne skupine
- ne privlačijo toliko pripadnikov iz vseh skupin družbe in niso tesno povezane z državo
- niso konzervativne in ne sprejemajo norm in vrednot družbe temveč nasprotujejo svetu
- od pripadnikov se pričakuje, da se odmaknejo od življenja izven sekte
- od pripadnikov se pričakuje, da so globoko vdani svojim verovanjem
- majhni otroci ne morejo vstopiti, če niso dovolj stari, da razumejo pomembnost tega obreda
- verjamejo, da imajo monopol nad religiozno resnico
- niso organizirane hierarhično preko plačanih uslužbencev
- osrednja oblast, če obstaja, je v rokah karizmatične osebe

ROY WALLIS – ELEMENTARNE OBLIKE NOVEGA RELIGIOZNEGA ŽIVLJENJA

- 3 vrste gibanja: ali pripadniki
 - odklanjajo svet
 - mu pritrjujejo
 - ali se prilagajajo

NOVA RELIGIOZNA GIBANJA (SEKTE), KI ODKLANJAJO SVET

- so čiste religiozne organizacije z jasno koncepcijo Boga
- kritični do zunanjega sveta
- nekatere skupine so milenaristične: pričakujejo poseg Boga za spremembo sveta
- organizacije delujejo kot totalne institucije, ki nadzirajo vsak vidik življenja svojih pripadnikov
- omejen stik z zunanjim svetom je lahko dovoljen le za spodbujanje donatorstva
- vodstvo si lahko prizadeva za spreminjanje skupin brez čakanja na božji poseg in je zato pripravljeno na stike z zunanjim svetom
- močno se razlikujejo po velikosti
- vse temeljijo na skupnem življenjskem slogu
- zagovarjajo doktrine ki na splošno veljajo za deviantne
- so sovražne do države in nečlanov

NOVA RELIGIOZNA GIBANJA, KI SE PRILAGAJAJO SVETU (DENOMINACIJE)

- so odcepljene od obstoječe cerkve ali denominacije
- niti ne sprejemajo niti ne odklanjajo sveta
- skušajo obnoviti duhovno čistost religije
- strpne do obstoja drugih religij
- večina živi zunaj religioznih aktivnosti

NOVA RELIGIOZNA GIBANJA, KI PRITRJUJEJO SVETU (KULTI)

- privržencu ponujajo možnost biti uspešen v okviru prevladujočih vrednot družbe, s tem da osvobodijo duhovne moči, ki jih ima posameznik
- odrešitev pojmujejo kot dosežek in kot rešitev osebnih problemov kot so nesreča, trpljenje in invalidnost
- prizadevajo si za široko članstvo kot je le mogoče
- nad pripadniki je malo nadzora in normalno niso izključeni, če ne delujejo skladno z verovanjem skupine
- KULTI: so sekte v tem, da vključujejo religiozna prepričanja, ki na splošno veljajo za deviantna, toda za razliko od sekt dopuščajo obstoj drugih religij

RODNEY STAR IN WILLIAM SIMS BAINBRIDGE – NEIDEALNE VRSTE TIPOLOGIJE, KOLERATI IN LASTNOSTI

- menita, da nobena od tipologij novih religij ni trdna podlaga za kategorizacijo
- kolerati: nizi značilnosti, ki so praviloma v podobnih organizacijah
- lastnosti: mora jih imeti organizacija, če jo hočemo predeliti kot cerkev, denominacijo, sekto ali kult

SEKTE IN KULTI

- sekte so skupine, ki se oblikujejo kot stranska veja obstoječe religije, kot posledica delitve znotraj te religije
- kulti: so nove religije, nekateri posledica kulturnega uvoza, ko se religij družba iz drugih uvede v družbo, kjer je prej ni bilo
- avdienčni kulti: so najmanj organizirani in vključujejo malo neposredne osebne interakcije. Člani vzdržujejo stik na občasnih konferencah, mnogi se med seboj ne poznajo
- klientski kulti: so bolj organizirani in pogosto nudijo storitve svojim privržencem

KULTI IN KOMPENZATORJI

- različne vrste kultov naj bi nudile različne vrste nagrad in kompenzatorjev
- avdienčni kulti nudijo šipke kompenzatorje, ki omogočajo le rahlo vznemirjenje ali družbeno zabavo
- klientski kulti nudijo dragocenejše posebne kompenzatorje
- kulti ne nudijo splošnih kompenzatorjev, kot sta razlaga bistva življenja ali obljuba posmrtnega življenja

VZROKI ZA RAST SEKT IN KULTOV

- rast sekt in kultov lahko pojasnimo z vidika, zakaj se jim posameznik odloči pridružiti ali z vidika širših družbenih sprememb
- v stvarnosti so vzroki tesno povezani, saj družbene spremembe vplivajo na ljudi

1. MARGINALNOST

- sekte nastanejo znotraj skupin, ki so marginalne: pripadniki skupin pogosto čutijo da v družbi zunaj skupine niso udeleženi ugleda in/ali ekonomskih nagrad, ki si jih zaslužijo

- ena od rešitev problema je sekta, ki temelji na teodiceji deprivilegiranosti (teodiceja: religiozna obrazložitev in opravičevanje)
- take sekte obljublajo občutek časti s posmrtnem življenju

2. RELATIVNA DEPRIVACIJA

• nanaša se na subjektivno dojeto prikrajšanost: na to kar ljudje dejansko čutijo objektivno so reveži bolj prikrajšani kakor sr. r., toda subjektivno se nekateri pripadniki sr. r. čutijo bolj prikrajšani kot reveži → čutijo se duhovno deprivirani svetu, ki se jim zdi preveč materialističen, osamljen in brezoseben

3. DRUŽBENA SPREMEMBA

- sekte se pojavljajo v obdobjih hitrih družbenih sprememb, ko tradicionalne norme razpadejo, ko pride v družbenih odnosih do pomanjkanja smisla in ko je tradicionalni svet pomenov spodkopan
- v tem položaju in negotovosti nudi sekta podporo v strnjeni organizirani skupnosti z dobro opremljenimi in strogo sankcioniranimi normami in vrednotami tre obljubo odrešitve

RAZVOJ SEKT

SEKTE KOT KRATKOTRAJNE ORGANIZACIJE

- pripadništvo temelji na prostovoljnem delovanju odraslih. Njihovi otroci so postali priznani novi pripadniki, ki pa so bili premladi, da bi razumeli religiozne nauke. Niso bili sposobni ohraniti vneme prve generacije
- sekte, ki temeljijo na karitmatičnem vodji, razpadejo, ko ta umre
- ideologija mnogih sekt vsebuje klice lastnega uničenja.

ŽIVLJENJSKI CIKEL SEKT

- samo konverzionistična sekta se bo verjetno razvila v denominacijo. To je evangelistična sekta katere cilj je s pridiganjem za versko obnovo spreobrniti čim več ljudi
- advenistične sekte čakaj na drugi prihod Kristusa, ki bo sodil človeštvu in vzpostavil nov svetovni red. temeljijo na načelu ločevanja od sveta v pričakovanju drugega prihoda → ločevanje sveta in denominacionalizem nista združljiva

MILENARISTIČNA GIBANJA

- podobna adventističnim sektam zaradi obljube, da se bo svet nenadoma in kmalu preoblikoval
- prerokujejo združevanje nadnaravnega sveta in sveta ljudi v novi red brez bolečin, smrti, greha in vseh človeških napak
- pogosto se razvijejo v družbah, ki prestajajo ali so prestajale kolonizacijo ali naselitev tujcev

SEKULARIZACIJA

PODPORA O TEZI SEKULARIZACIJI

- **Avgust Comte** je menil, da razvoj človeka poteka skozi 3 faze, vsako fazo označuje drugačen niz intelektualnih prepričanj:
 1. v teološki fazi bodo prevladovala religiozna prepričanja in vraževernost

- 2. v metafizični bo postala bolj pomembna filozofija
- 3. v pozitivni fazi religiozno prepričanje povsem izgine, znanost sama prevladuje nad človeškim mišljenjem in usmerja človekovo delovanje
- **Durkheim** se ni strinjal, da bi bila religija obsojena na popolno zastarelost, kljub temu pričakoval, da bo družbena pomembnost religije upadla družbeno solidarnost bo v večji meri zagotavljal izobraževalni sistem
- **Weber** predvideval zmanjšanje pomembnosti religije, menil, da se bodo ljudje vedli v okviru racionalnega prizadevanja za cilje. Racionalizacija bo postopoma razjedala religiozni vpliv
- **Marx** je menil, da industrializacija ne napoveduje padca religije toda sprožila bo niz dogodkov, ki bodo vodili k njenemu izginotju. Po njegovem mnenju je bila potrebna, da je upravičevala neenakost v razredni družbi (kapitalizem → brezrazredni komunizem # religija)

VEROVANJE OBISKOVANJE CERKVE IN ATEIZEM

- delitev kristjanov:
 - tisti , ki hodijo v cerkev
 - kristjani po imenu (člani cerkve, ki je ne obiskujejo redno)
 - kristjane po ideji (izjavljajo, da so kristjani toda ne obiskujejo cerkve niti niso člani)

RELIGIJA IN INDIVIDUALIZACIJA

- PROCES INDIVIDUALIZACIJE: POSAMEZNIKI NAJDEJO SVOJO POT ODREŠITVE IN SLEDIJO LASTNI POTI DO KONČNEGA SMISLA

RELIGIJA IN DRUŽBA-TRANSFORMACIJA

- številni sociologi trdijo, da se v Z družbi religiozna prepričanja transformirajo v posvetne smernice delovanja
- tako imajo mnoge vrednote družbe religiozno poreklo, njihova zveza z religijo pa je pretrgana

PROCES DESAKRALIZACIJE: nadnaravnih sil ne pojmujejo več kot tistih, ki nadzirajo svet, religiozna prepričanja ne usmerjajo več dejanj in človeška zavest je postala sekularizirana

ODČARANJE

- svet ni več nabit s skrivnostjo in čarovnijo: nadnaravno je izgnano iz družbe. Pomeni in motivi, ki usmerjajo delovanje so racionalni
- racionalno delovanje vsebuje preiščeno in točno oceno pomembnosti možnih ciljev, zavrača čustva, tradicijo in religijo

DESAKRALIZACIJA:

Pojmovanje, da sta religija in posvetno v veliki meri odstranjena iz pomenov, ki vodijo delovanja in razlagajo svet

RELIGIJA V PREDINDUSTRIJSKIH DRUŽBAH

- ne poznamo dovolj religioznih prepričanj in praks daljnih prednikov, da bi bili prepričani v kolikšni meri sta religiozno prepričanje in praksa dejansko upadla

SEKULARIZACIJA – MEDNARODNE PRIMEJAVE

- v modernih družbah moč in vlogo religije določajo številni dejavniki:
 1. stopnja religioznega pluralizma in prevladujoča religija
 2. politični sistem družbe in odnos med državo in cerkvijo
 3. obseg, do katerega religija pomaga zagotavljati čut nacionalne, regionalne ali etnične identitete

PRIHODNOST RELIGIJE:

- pomembnost naj bi se povečala
- religija ni več tako povezana z bogatimi in vplivnimi, zaradi tega bolj sprejemljiva za nižji razred
- racionalizem je izgubil nekaj svoje privlačnosti. Obstaja povprečno zanimanje za mistiko in nadnaravno

SEKULARIZACIJA - SKLEP:

- 5 osrednjih dimenzij religioznosti:
 1. dimenzija vere: stopnja, do katere imajo ljudje religiozna prepričanja
 2. religiozna praksa: stopnja, do katere so ljudje udeleženi v dejanjih čaščenja in pobožnosti
 3. dimenzija izkustva: stopnja do katere ljudje doživljajo in čutijo stik z nadnaravnim
 4. dimenzija znanja: količina znanja, ki ga imajo ljudje o svoji religiji
 5. dimenzija posledic: stopnja do katere navedene dimenzije učinkujejo na vsakodnevno življenje ljudi